

Bava Metzia (Mishnah 29b)

מִצָּא סְפָרִים — If one found books, קוֹרֵא בָהֶן אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם — he should read from them once in thirty days, to air them out and prevent their decay. וְאִם אֵינוּ יוֹדְעַ לְקֹרֹת — If he does not know how to read, גּוֹלְלָן — he should roll them from beginning to end to air them out. אֲבָל לֹא לְלַמּוֹד בָּהֶן בְּתַחֲלָה — However, he should not study in them any text he is learning for the first time, since he would then keep the scroll open for longer than necessary, which might lead to its damage. וְלֹא יִקְרָא אַחֵר עִמּוֹ — Nor should another person read from the scroll together with him, so that they should not each pull the scroll in opposite directions, causing it to tear.

מִצָּא כְּסוּת — If one found a garment, מְנַעֲרָה אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם — he should shake it out once every thirty days, וְשׁוֹטְתָהּ לְצָרְכָּהּ — and spread it out as necessary for its needs, to prevent its disintegration, אֲבָל לֹא לְכַבּוּדוֹ — but he should not spread it out for his own honor, to decorate his home. כְּלֵי כֶסֶף וְכֵלֵי נְחוּשֶׁת — If he found silver utensils or copper utensils, אֲבָל לֹא לְצָרְכָן — he should make use of them as necessary for their needs, מְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן לְצָרְכָן — but not to the extent that he wears them down. כְּלֵי זָהָב וְכֵלֵי זְכוּכִית — If he found gold utensils or glass utensils, לֹא יַגַּע בָּהֶן — he should not touch them at all while he holds them, עַד שְׁיָבוֹא אֱלִיָּהוּ — until Elijah the Prophet comes and reveals the identity of their owner.

Bava Kamma (56b)

אֵיתָמַר — It was stated: שׁוֹמֵר אֲבִידָה — Regarding one who watches a lost object, רַבָּה — Rabbah says that he is treated as an unpaid custodian, who is liable for damages to the article in his care only if he was negligent. אֲמַר כְּשׁוֹמֵר חֲנָם דָּמִי — But Rav Yosef says that he is treated as a paid custodian, who is liable even if he was not negligent.

The Gemara explains their respective positions:

מֵאֵי הִנָּחָה — Rabbah says that he is treated as an unpaid custodian, אֲמַר כְּשׁוֹמֵר חֲנָם דָּמִי — because what benefit does he derive from watching the lost object? רַב יוֹסֵף — Rabbah says that he is treated as a paid custodian. אֲמַר כְּשׁוֹמֵר שָׂכָר דָּמִי — On account of the benefit that he does not need to give bread to a pauper while he is occupied with watching the lost object, הוּי כְּשׁוֹמֵר שָׂכָר — he is deemed a paid custodian.

The Gemara gives another reason for Rav Yosef's ruling:

אֵיכָּא דְמַפְרָשֵׁי הָכִי — Some explain it as follows: רַב יוֹסֵף אֲמַר כְּשׁוֹמֵר שָׂכָר דָּמִי — Rav Yosef says that he is treated as a paid custodian, כִּינּוֹן דְרַחֲמָנָא שְׁעָבְדִיהּ בְּעַל פּוֹרְחִיהּ — for since the Torah obligated him to watch the lost object against his will, הִלְכָּד כְּשׁוֹמֵר שָׂכָר דָּמִי — he is consequently deemed a paid watchman.

Sifri (Devarim 22, 2)

”וּאִסַּפְתּוּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתְךָ” — When the *pasuk* states: *You shall gather it into "your" house*, it means: *But not in the house of another person.*

שומר חנם או שומר שכר

שלחן ערוך (חשן משפט רסז, טז) - כל זמן שהאבידה אצלו אם נגנבה או אבדה חייב באחריותה כדין שומר שכר. רמ"א (שם) - ויש אומרים דשומר אבידה אינו אלא שומר חנם.

סמ"ע (רסז, יז) - מספיקא לא מפקינן ממונא.

ש"ך (רסז, יד) - השומר אבידה פטור ואם תפס בעל האבדה לא מפקינן מיניה... נקטינן דהוי ספיקא דדינא אי הוי שומר שכר או שומר חנם וכמו שכתבו כל האחרונים.

נתיבות המשפט (רסז, ג) - שומר אבידה אינו אלא שומר חנם עיין ש"ך הטעם משום דלא שכיה, ונראה דאף אם באמת כבר נפטר פעם אחת מפרוטה דר' יוסף דלא נעשה שומר שכר... כיון דתחילת קבלה לעצמו לא היה בשכרו כדי שיהיה שומר שכר כיון דלא שכיה.

פתחי חושן (ו, סק"ז) - שכרו הוא מה שנהנה שאינו צריך לתת פרוטה לעני... אבל משום שכר המצוה כתב הקצות החושן (שו, ז) שאינו נעשה שומר שכר משום דמצוות לאו ליהנות ניתנו.

שומר אבידה שמסר לשומר

שלחן ערוך הרב (ד, לב) - באבדה בכל ענין רשאי למסרה למי שנאמן אצלו לשמרה שהרי לא נעשה שומר עליה אלא ממצות המקום ובכל המצות שלוחו של אדם כמותו. [וכן עיין בן איש חי (כי תבוא שנה א, ז), ועי' פתחי חושן (ו, ד)].

מלבי"ם (לספרי דברים כב, ב) - ולא לבית אחר, כי שומר שמסר לשומר חייב.

נצי"ב (שם) - שאינו רשאי למוסרו לשומר אחר, שאינו רוצה שיהא פקדונו ביד אחר... והכא נמי בשומר אבידה אולי לא מהימן השני להבעלים כראשון.

תורת האבידה (ט, ה) - לא ימסרנה ביד אחר לשומרה ביני וביני שיבוא האובד לקחת אבידתו.

משטרה

פתחי חושן (ב, סקנ"ג) - באבידה שמדיני ישראל חייב להכריז ויודע שהאבידות הנמסרות למשטרה מוחזרות לבעליהן צריך למסור למשטרה כאחת מדרכי ההכרזה לכל הפחות, אלא שבדרך כלל אינם מקפידים באופן ההשבה ואינם מחזירים על פי דיני ישראל.

השבת אבידה כהלכה (ג, ד) - מותר למסור אבידה למחלקת אבידה של המשטרה בתנאי שהתברר לו שאכן הם שומרים על האבידה כדין ומחזירים רק לאחר נתינת סימנים כדין. אם לא התברר לו שהם נוהגים כדין אסור למסור להם, אך יכול למסור פרטי האבידה למשטרה וזו תפנה את בעל האבידה אליו.

(ג, ה) - המוצא אבידה באוטובוס או במונית של חברת נסיעות מותר למוסרה למחלקת האבדות של החברה אפילו אם אינם שומרים כדין על האבידה ולא דורשים סימנים כדין, (דכל אחד שעולה לאוטובוס ולמונית הוא על דעת שאם ישכח שם חפץ יניח המוצאו במחלקת האבדות).

משפט האבידה (סימן י) - אף אם היו שומרים על החפץ, וניקום ונסמוך על השיטות דליכא דינא דשומר שמסר לשומר באבדה, כיון דאין מחזירים בסימנים גרידא אלא סומכים על אומדנות שלהם ומקבלים עדים אשר אין כשרים לעדות [אין ליתן להם].

משפטי התורה (ה, ח) - ביחס לכל משרדים המטפלים באבידות שעל ידי אירגונים וחברות ציבוריים כמו חברות תחבורה ציבוריות, מקומות אירוח וכדומה, שגם בהם אם הממונים על השבת האבידות לא מקפידים להחזיר את האבידות הנ"ל על פי נתינת סימנים ראויים אלא מאפשרים למתלונן על אבידתו לחפש ולקחת מתוך מאגר האבידות שברשותם את מה שיחליט שזוהי אבידתו אסור לתת להם את האבידה.